

یادداشت

چرخه باطل تحقیر-رادیکالیسم مانع ایده‌ایجابی

علی فلاحي

خبرنگار گروه سیاست

از آغاز ناآرامی‌های ۱۴۰۱ تاکنون، پوشش یکی از محوری‌ترین مباحثی بوده که دشمنان کشور برای ایجاد شکاف اجتماعی آن را دستاویز قرار داده‌اند. در چنین شرایطی منطقاً نهاد‌های حافظ امنیت کشور باید با آگاهی از طراحی دشمن خود را برای برخورد سلبی با افرادی که در راستای اجرای این طراحی عمل می‌کنند، آماده کنند. در کنار برخورد سلبی باید پذیرفت که مساله پوشش در کشور نیاز به کار ایجابی و تشویق‌کننده نیز دارد. برخورد سلبی اگر به‌موقع و عادلانه صورت گیرد زمینه اجتماعی برای همراهی با اقدامات ایجابی را نیز فراهم می‌آورد. اما اگر در این زمینه افراط و تفریطی صورت گیرد و اقداماتی انجام شود که پیوست اقتاعی آن ناپایده انگاشته شود، بخش زیادی از افکار عمومی نسبت به اقدامات سلبی معقول توجیه نشده و در حمایت از اقدامات ایجابی نیز همراهی نشان نمی‌دهد. در روزهای گذشته و پس از شروع به کار گشت هنجار اجتماعی، شاهد یک الگوی تکراری در برخورد با برخی افراد بوده‌ایم. دستگیری و سپس نشر عمومی اظهارات آنها مبنی‌بر پشیمانی و ندامت و عذرخواهی از مردم. گرچه قبلاً در مواردی شاهد چنین اقداماتی بوده‌ایم، اما در روزهای اخیر تعداد این برخوردها به طرز معناداری افزایش پیدا کرده است. اما این بار با یک پله پیشرفت به جایی رسیده است که برخی کاربران در فضای مجازی نیز به‌صورت گسترده با مقایسه رفتار افراد در قبل و بعد دستگیری، به تمسخر این افراد می‌پردازند. به نظر می‌رسد عوامل و مدافعان چنین برخوردهایی متوجه نیستند که این اقدامات چه هزینه‌هایی در پی خواهد داشت و قصد عبرت گرفتن از تجربه‌های گذشته را نیز ندارند. قبل از آنکه به بررسی ایرادها و خطرهای این اقدامات بپردازیم لازم است ابتدا کمی معنای هنجار و هنجارشکنی را مرور کنیم. اصولاً عبارت «هنجار اجتماعی» به چیزی اطلاق می‌شود که توسط اکثریت جامعه پذیرفته شده باشد و دقیقاً به همین علت است که مقابله با اقدامات و افرادی که این هنجارها را نقض می‌کنند مورد قبول مردم و حتی در مواردی از مطالبات آنهاست. اما نسبت مردم با همه هنجارها و ارزش‌های اجتماعی یکسان نیست. طبیعتاً برخی از این هنجارها با شدت بیشتری مورد پذیرش واقع شده‌اند و در واقع، هم از نظر کمیت و هم از نظر کیفیت در میزان پذیرش عمومی، هنجارها با یکدیگر متفاوتند. بدیهی است که این تفاوت‌ها رابطه مستقیمی با میزان پذیرش شدت و کثرت برخورد با هنجارشکنی‌ها توسط مردم دارند. به هر میزانی که هنجاری که بین مردم پذیرفته‌تر باشد، طبیعتاً استقبال بیشتری از مقابله با نقض‌کنندگان آن هنجار صورت می‌گیرد. به‌طور مثال برخورد شدید با مفسدان اقتصادی اقتضای است که نسبتاً به نظر نمی‌رسد هیچ‌سوءمخالفتی با آن داشته باشد بلکه مورد استقبال گسترده مردم نیز واقع می‌شود. روشن است که پوشش نیز هنجاری است که مورد قبول اکثریت جامعه ایرانی است اما عده‌ای نیز وجود دارند که به هر دلیلی چنین هنجاری را نپذیرفته‌اند. یکی از دلایلی که حادثه فوت مهسا امینی در مرکز پلیس امنیت اخلاقی را به جرقه‌ای برای آشوب‌های گسترده در کشور بدل کرد این بود که رسانه‌های معاند با پیمپژ اخبار دروغ سعی داشتند تصویر را در ذهن مخاطبان خود ایجاد کنند که به علت پوشش نامناسب مهسا امینی مورد ضرب‌وشتم قرار گرفته و به همین دلیل نیز فوت کرده است. این مساله احساسات خیلی از مردم را جریحه‌دار کرد؛ زیرا حتی افرادی که کاملاً به پوشش به‌عنوان یک هنجار اجتماعی پایبندند، چنین سطحی از برخورد را برای مواجهه با پوشش نامناسب، متناسب نمی‌دانستند. تصاویر دوربین‌های مداربسته پلیس اما این سناریو را تا حد زیادی خنثی کرده و مانع از سوءاستفاده گسترده معاندان شد. چنین احساسی نسبت به برخی اقدامات دیگر در راستای مقابله با افرادی که با پوشش مناسبی در انظار ظاهر نمی‌شوند یا بدون طرح‌ریزی قبلی در پازل دشمن عمل می‌کنند نیز وجود دارد. بسیاری از موافقان و ملترزمان به پوشش مناسب این سوال در ذهن‌شان ایجاد شده که مراجعه فوری و شبانه به منزل فردی که با یک توبیخت از بی‌حجابی حمایت کرده بود چه ضرورتی دارد. ویژگی دیگر این برخوردها که توجه مردم را جلب کرده، ادبیات و لحن زننده برخی عاملان در برخورد با هنجارشکنان است. علاوه‌بر این برخورد، برخی کاربران فضای مجازی نیز با ادبیات بسیار زشت‌تری به تحقیر و تمسخر این افراد و اعترافات‌شان می‌پردازند. علاوه‌بر اینکه مشخص نیست وجه شرعی چنین برخوردهای نامناسبی چیست، چنین برخوردی مورد پذیرش بخش قابل توجهی از مردم فارغ از سلاطین سیاسی و عقاید مذهبی متفاوت- واقع نشده و زمینه را برای مظلوم‌نمایی متخلفان فراهم می‌کند. این برخوردها از جنبه دیگری نیز قابل بررسی هستند. همان‌طور که گفته شد عده قلیلی در جامعه ملترزم به هنجارهای مرتبط با پوشش نیستند و به نوعی با هنجارشکنان احساس همبستگی می‌کنند. اما اینکه این عده اقلیت جامعه هستند، مجوز تحقیر این افراد را صادر نمی‌کند. همچنانکه برخورد متناسب با هنجارشکنی‌ها لازم است، پرهیز از برخوردهای زننده و تحقیرآمیز نیز ضروری است. چنین اقداماتی اولاً زمینه اقدام ایجابی در زمینه پوشش را از بین برده و ثانیاً منجر به ایجاد دوقطبی مخربی خواهد شد که هم وضعیت به وجود آمده را به نفع ناهنجاری تشدید می‌کند و هم با افزایش نفرت، فرصت‌طلبان را برای ایجاد شکاف اجتماعی بیشتر تشویق می‌کند. اصرار برخی بر تکرار رویه‌های غلط و نفرت‌برانگیز امر تعجب‌برانگیزی است.

سیاست

حکم نهایی دیوان عالی کشور درباره اکبر طبری گامی مثبت است، اما معطل نگه داشتن افکار عمومی درباره یک موضوع مهم چه معنایی داشت

به ریشه افکار عمومی تبر نزنیم

مشایخ، رد و بدل شده، مربوط به کارهای ساخت‌وساز است و پولشویی نیست. او همچنین دریافت رشوه از دیگر متهمان پرونده را رد کرد. در این جلسه نماینده دادستان گفت مجموع دریافتی‌های اکبر طبری در طول سال‌های ۸۳ تا ۸۶، معادل ۸ میلیارد و ۴۰۰ میلیون تومان بوده است و با احتساب ۱۵ مورد دیگر که اکبر طبری از دیگر متهمان پرونده به‌عنوان رشوه دریافت کرده، مجموع دریافتی‌های او به‌قیمت روز به ۲۰۰ میلیارد تومان می‌رسد.

درنهایت در روز ۲۲ شهریور ۱۳۹۹، اکبر طبری به اتهام سردستگی شبکه رشوه‌گیری و اخذ رشوه‌های متعدد به ۳۱ سال و به اتهام پولشویی به ۱۲ سال‌ونیم حبس تعزیری محکوم شد. همچنین او به انفسال دائم از خدمات دولتی، ضبط اموال ناشی از گرفتن رشوه و پرداخت جزای نقدی ۱۲۰ میلیارد تومانی محکوم شد.

خبر آزادی طبری با وثیقه ۳۰۰ میلیاردی

هفتم تیرماه رئیس سازمان زندان‌ها با حضور در یک برنامه تلویزیونی به سوالاتی درمورد برخی محکومان سرشناس پاسخ داد که به‌هیچ‌وجه برای اقناع افکار عمومی کافی نبوده و صرفاً به شائبه‌ها دامن می‌زد. غلامعلی محمدی در پاسخ به این پرسش که آیا آقایان طبری، هاشمی و نجفی در زندان هستند یا خیر، گفت: «آقایان طبری، هاشمی و نجفی به‌واسطه مرخصی طولیل‌المدت خارج از زندان نیستند اما در زندان هم نیستند، آزادی این افراد به‌واسطه تسهیلاتی است که قانونگذار تدارک دیده است و همه اینها در چهارچوب موازین قانونی آزاد شده‌اند.»

اظهارات رئیس سازمان زندان‌ها باعث شد مرکز رسانه قوه‌قضائیه در راستای مطالبه افکار عمومی اطلاعیه‌ای صادر کند و به ابهاماتی درمورد وضعیت بابک زنجانی، شهرام جزایری، محمدعلی نجفی، مهدی هاشمی و اکبر طبری پاسخ دهد. در این اطلاعیه در بخش مربوط به طبری آمده بود: «محکوم‌علیه اکبر اتباعی طبری دارای عناوین اتهامی متعدد بوده که در بعضی از عناوین به‌ویژه ارتکاب بزه اعمال نفوذ به ۴۵ ماه حبس محکوم شده که این مدت حبس نام‌برده با گذراندن دوران محکومیت به‌صورت کامل خاتمه یافته است. وی در دوران محکومیت نیز از هیچ مرخصی طولیل‌المدتی استفاده نکرده است. درخصوص سایر عناوین اتهامی اکبر طبری نیز حکم بر محکومیت صادر، لیکن به‌دلیل اعتراض وواخواهی او وکلایش، طبق قانون مراتب در دیوان عالی کشور درحال بررسی مجدد می‌باشد. طبری همچنین جرمه‌های نقدی که به آن محکوم شده بود را پرداخت کرده است. نام‌برده بعد از تحمل ۴۵ ماه حبس، اکنون پس از تودیع وثیقه سیصد میلیارد تومانی و براساس تصمیم مرجع قضایی از زندان خارج شده تا نتیجه‌نهایی پرونده‌وی در دیوان عالی کشور مشخص شود.»

فرزند احمد متولد بابل، ایرانی، شیعه، معاونت وقت اجرایی حوزه ریاست قوه قضائیه است که براساس کیفرخواست متهم است به مشارکت در تشکیل شبکه چند نفری در ارتشاء، با وصف سردستگی، اخذ رشوه از حسن نجفی به مبلغ بیش از ۸۰ میلیارد ریال وجه نقد، اخذ زمین به مساحت ۳۰۰ مترمربع در خیابان کریم‌خان، اخذ زمینی مشجر به مساحت هزار و ۶۵۷ مترمربع واقع در قریه نجار کلاهی لواسان، اخذ آپارتمان اداری به مساحت ۱۰۸ مترمربع در مجتمع سانا، تسهیل وجه نقد به مبلغ ۱۰۰ هزار یورو، پولشویی از طریق تبدیل وجه نقد به سهام شرکت سیمان به مبلغ ۴۲ میلیارد ریال، دریافت رشوه از رسول دانیال‌زاده به مبلغ ۱۸۳ میلیارد و ۲۲۳ میلیون و ۳۰۰ هزار ریال، دریافت رشوه از مصطفی نیازآذری به میزان پنج قطعه زمین و یک ویلا در بابلسر، معاوضه سه‌دستگاه آپارتمان مسکونی متعلق به رسول دانیال‌زاده که هر سه واقع در کامرانیه‌شمالی در ساخت‌مان لومار است.»

قهرمانی تصریح کرد: «دریافت رشوه از جلیل سبحانی بابت هزینه نصب کابینت در واحدی در مجتمع سانا به مبلغ ۱۵۰ میلیون ریال، پولشویی از طریق انتقال دو‌واحد آپارتمان در لومار به فرهاد مشایخ، پولشویی از طریق انتقال ویلای مصطفی نیازآذری به خانم حکیمه شیرمحمدی، جعل و استفاده از اسناد مجعول در پرونده مصطفی نیازآذری، اعمال نفوذ با سوءاستفاده از مستخدمان دولتی در پرونده رسول دانیال‌زاده، اعمال نفوذ با سوءاستفاده از روابط خصوصی از مستخدمان دولتی در پرونده داوودی سرخوش شهری و سایرین، اعمال نفوذ در پرونده موضوع اتهامی وریا مولانایی، تأثیر دادن نفوذ در اقدامات اداری در پرونده علی دیواندری، گرفتن وعده و تعهد در پرونده سیدهادی رضوی و خرید زمین از حمید محمدی از دیگر اتهامات وی است.»

دوستانم کل لواسان را به نامم می‌کنند

یکی از مهم‌ترین بخش‌های اظهارات طبری در دادگاه که اثرات منفی زیادی نیز روی افکار عمومی برجای گذاشت فرار او از پذیرش مسئولیت دریافت رشوه از متهمان ردیف دوم و سوم پرونده بود. طبری در این باره در پاسخ به اتهامات خود در جلسه دوم دادگاه می‌گوید: «اگر من ۸۰۰ میلیارد هم بخواهم این برادرانم می‌دهند و اگر کل لواسان و کارخانه‌اش را بخواهم به نام من می‌کند. این رفاقت است. اگر شما از این دوستان ندارید به من ارتباطی ندارد. اگر آنها نیز از من بخواهند من نیز برای آنها انجام می‌دهم.» دادگاه سوم در روز ۲۵ خرداد ۱۳۹۹ در محل شعبه ۵ دادگاه کیفری یک استان تهران برگزار شد. اکبر طبری در این دادگاه به پولشویی ۴ میلیارد و دویست میلیون تومان از طریق خرید سهام متهم شد. او در پاسخ به سوالات قاضی اظهار کرد مبالغی که بین او و فرهاد

مفسد پرنفوذ در قوه قضائیه

طبری در طول سال‌های مسئولیتش در دستگاه قضای مدتی به‌عنوان مدیرکل امور مالی قوه قضائیه و معاون اجرایی حوزه ریاست فعالیت کرده است. نخستین‌بار در سال ۱۳۸۶ مطلبی با عنوان تغییرات گسترده در قوه قضائیه» توسط یکی از خبرگزاری‌ها نوشته شد که براساس آن اکبر طبری، مدیرکل امور مالی قوه قضائیه، به‌زودی تغییر می‌کند. اما برخلاف این گمانه‌زنی‌ها، اکبر طبری برکنار نشد و بعد از انتصاب صادق آملی‌لاریجانی به‌جای محمود هاشمی شاهرودی او به‌سمت مدیرکل امور مالی و معاون اجرایی حوزه ریاست انتخاب شد. اکبر طبری تا آخرین روز کاری در سال ۱۳۹۷، سمت معاون اجرایی دفتر رئیس قوه قضائیه را برعهده داشت؛ اما به‌طرز غیرمعمولی توسط ابراهیم رئیسی، رئیس وقت قوه قضائیه برکنار شد. درواقع حضور رئیسی در رأس دستگاه قضایی برابر بود با پایان فعالیت طبری در قوه قضائیه. نخستین جلسه دادگاه رسیدگی به اتهامات اکبر طبری و ۲۱ متهم دیگر، ۱۸ خردادماه سال ۹۸ در شعبه پنجم دادگاه کیفری یک استان تهران به ریاست قاضی‌بابایی برگزار شد. اکبر طبری براساس حکم دادگاه کیفری یک استان تهران، درمجموع به ۵۸ سال و ۹ ماه و ۲۰ روز حبس و حدود هزار میلیارد ریال جزای نقدی محکوم شده است.

غلامحسین اسماعیلی، سخنگوی وقت قوه‌قضائیه از صدور حکم برای پرونده اکبر طبری و دیگر متهمان این پرونده خبر داد و به برخی از نکات مندرج در این حکم اشاره کرد. به گفته اسماعیلی در صورت قطعی شدن دادنامه طبری، براساس قانون مجازات اشد که ۳۱ سال حبس و ضبط اموال ناشی از ارتشاء و جزای نقدی و انفصال ابد از خدمات دولتی است، قابل اجرا بود.

مهم‌ترین اتهامات اکبر طبری

در نخستین جلسه دادگاه، رسول قهرمانی، نماینده دادستان با تشریح اسامی و عناوین اتهامی متهمان در کیفرخواست گفت: «متهم ردیف اول اکبر طبری

یادبود

روز گذشته آیت‌الله حسن صانعی در ۸۹ سالگی درگذشت. ایشان از سال‌های قبل انقلاب از فعالان مبارزه‌های سیاسی علیه رژیم‌پهلوی بود و در سال‌های ابتدایی دهه ۵۰ به‌علت فعالیت‌های سیاسی توسط سس‌اواک دستگیر و به تبعید سه‌ساله به مشکین‌شهر و سپس مرند محکوم شده شده بود. او پس از پایان دوره تبعید و بازگشت به‌قم به مبارزات سیاسی خود ادامه داد و از سازمان دهندگان اصلی تجمع ۱۹ دی ۵۶ در این شهر بود. این تظاهرات نقطه‌عطفی در تاریخ انقلاب بود و می‌توان آن را آغاز مجددی برای اعتراضات مردم ایران

اقدام را «ریشه‌کن کردن توطئه ضداسلامی» می‌دانست. ایشان همچنین در سال ۱۳۹۱ در واکنش به تولید فیلم موهنی درباره پیامبرکرم(ص) گفته بود: «اگر حکم تاریخی حضرت امام خمینی(ره) مبنی‌بر اعلام سلمان رشد مرتد نویسنده گستاخ کتاب آیات شیطانی اجرا می‌شد، شاهد اهانت‌های بعدی که در قالب کاریکاتور، مقالات و ساختن فیلم‌صورت‌گرفت نبودیم.» ایشان همچنین از مهرماه سال ۶۸ تا آخرین روز عمر خود با حکم رهبر انقلاب عضو حقیقی مجمع تشخیص مصلحت نظام بودند.